A. 1835. N°. 152.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 17 December.

FRANKFORT, den 13den December.

Uit Pruissen wordt den 6den December het volgende geschreven: « De aanspraak van Keizer *Nicolaas* aan de municipaliteit van Warschau maakt hier, bij voortduring, bij gebrek van gewigtiger gebeurtenissen, het onderwerp der gesprekken van den dag uit. Sommigen willen weten, dat de Russische regering voornemens is, een onderzoek in te stellen, ten einde te vernemen wie zich eigenlijk de moeite gegeven heeft, om de woorden des Keizers op het papier te brengen, en daarvan een formeel staatsstuk te maken, om en de dagbladen mede te verrijken. Men wil er in, zoeken een inbreuk op de nauwe betrekkingen, waarin Polen tot Rusland staat, en vindt het onvoegzaam, dat de vermaningen, welke de Keizer meende te moeten geven, zonder autorisatie ter kennis van het groote publiek gebragt werden. Want, zegt men, had de Keizer dit verlangd, dan zou het officiële blad van Warschau wel het eerst van de aanspraak melding gemaakt, of ze naar den woordelijken inhoud volledig medegedeeld hebben. Thans schijnt het, dat hij, om de Polen zelf, tot wien hij juist niet gesproken heeft, dit heeft willen vermijden, en eene soort van familiezaak niet wereldkundig maken. Derhalve zou er in allen gevalle eene indiscretie zijn gepleegd. Te Warschau wordt als overbrenger van de Keizerlijke aanspraak aan de dagbladen de heer *Durand* genoemd, en de Fransche bladen schijnen in deze meening te deelen, zoeken ze althans ingang te doen vinden. Intusschen schijnt het ons toch wat ontwaarschijnlijk toe, dat de heer *Durand*, bij de diplomatieke betrekking, welke hij te Warschau bekleedt, en zijne steeds aan den dag gelegde staatkundige denkwijze, zoo tegen zijn eigen gevoel zou gehandeld hebben. De heer *Durand* is geen vriend der Polen; tijdens den opstand helde hij naar de Russische zijde over, en men weet hoe toen in de Fransche kamer der afgevaardigden over hem gesproken, en de regering het verwijt gedaan werd, dat zij eenen agent te Warschau liet, die de belangen der Polen niet behartigde en geene genegenheid voor hen gevoelde. De heer *Durand* is sedert door de Russische regering met onderscheiding behandeld geworden. Men twijfelt derhalve, dat de heer *Durand* op eens weder anders zou kunnen denken en handelen, daar zijne betrekkingen steeds dezelfde zijn gebleven, en het hem het minste voegde, ruchtbaarheid te geven aan eene zaak, die juist wel geen geheim moest zijn, maar toch zonder autorisatie des Keizers niet openlijk ter sprake kon gebragt worden. Want buiten deze autorisatie, en zonder dat de Keizer vooraf inzage bekwam van hetgeen ten papiere gebragt werd, was het evenmin loijaal als voegzaam, dat een agent de gelegenheid, waarin hij was, zou te baat genomen hebben, om zich met vreemde aangelegenheden te bemoeijen, en tot opwinding der gemoederen mede te werken. Hierin heeft men zoo zeer geen ongelijk, en men moet erkennen, dat, wanneer de heer *Durand* in dezen eenen ontijdigen ijver moogt betoond hebben, hij allezins berispelijk zou wezen, maar hem dan toch niets zou overblijven, dan openlijk te erkennen de inzender te zijn van de in het *Journal des Débats* verschenen aanspraak des Keizers, en de gansche verantwoordelijkheid van de daaraan gegevene ruchtbaarheid op zich te nemen, opdat anderen deswege in geene verdenking en ongelegenheid komen, welke hij geenszins te vreezen heeft, doch als hij stilzwijgt en het onderzoek doorgezet wordt, menig lid der municipaliteit van Warschau zou kunnen treffen. »

— De Courant van Aschaffenburg bevat het volgende berigt uit Heidelberg van den 9den December: Er is alhier onder jonge burgers een liefhebberij-tooneel opgerigt, hetwelk eergisteren eenen aanvang maakte met het spelen van: *Toni; of de nacht der verschrikking op St. Domingo.* De spelers vermoedden weinig, dat dit schouwspel voor hen zelven met eene soort van nacht der verschrikking eindigen zou. Reeds gedurende de vertooning deden eenige studenten pogingen, om in de zaal, waar het schouwspel plaats had, binnen te dringen, hetwelk hun echter niet gelukte. Na afloop der vertooning, verzamelden zich degenen, welke daartoe medegewerkt hadden, in een wijnhuis tot eenen vriendschappelijken maaltijd, waarop eenige gasten genoodigd waren. Hier drongen na om elf uur ook eenige studenten binnen, welke de aanwezigen dadelijk op het lijf vielen, doch wijken moesten. Daarop verzamelden zich voor het huis een groot aantal studenten, die het huis dreigden te bestormen. Zij schijnen gewapend te zijn geweest; want een burger werd met eene lading kruid in gezigt geschoten. Men versperde het huis van binnen overal, doch bij den spoed waarmede men op de bovenste verdieping de blinden ging toemaken, viel een van de blinden op straat en wondde een der studenten hoogst gevaarlijk. De studenten riepen nu: « jongens heruit! en verzamelden zich in groote menigte voor het huis. Gelukkigerwijze kwam echter ook de amtman der universiteit toesnellen en door zijne verstandige tusschenspraak en bemoeijingen gelukte het, de studenten van verdere buitensporigheden terug te houden. Gisteren morgen kwam er een kommando gendarmen van Manheim aan, om, voor de handhaving der rust te zorgen. Dit gaf aanleiding tot nieuwe zamenrottingen van studenten, die verklaarden, dat zij zich zouden wapenen. Men gaf hun te kennen, dat de gendarmerie niet gekomen was om aan te vallen, maar om te beschermen; doch beduidde hun tevens, dat, bijaldien zij de rust zouden willen verstoren, de gendarmerie dadelijk tot bescherming der burgers en ter handhaving der orde van hare wapens zoude gebruik maken. Zoo ging dan ook de nacht voorbij, zonder dat er nieuwe ongeregeldheden voorvielen. De gewonde student is nog niet dood, doch schijnt er weinig hoop dat hij herstellen zal. De spanning tusschen de studenten en burgers blijft zeer groot, en kan bij andere gelegenheden nog wel vechtpartijen ten gevolge hebben.

LONDEN, den 12den December.

Luidens eene koninklijke ordonnantie, van den 9den dezer, is eene door Z. M. benoemde commissie van zes personen, meestal kabinetsleden, gelast, om naar de noodzakelijkheid en mogelijkheid onderzoek te doen om de departementen van militair en burgerlijk bestuur des legers zamen te voegen, ten einde alzoo eene nieuwe en merkelijke finantiële bezuiniging in dien tak van 's rijks uitgaven daar te stellen.

— Uit eene tweede heden in den *Times* publiek gemaakte lijst van inschrijvers ten behoeve van de nooddruftige Protestantsche geestelijkheid in Ierland, blijkt, dat de eerste inschrijvingen, ten beloope van 12623 p. st., met nog ongeveer 20,000 p. st. zijn vermeerderd, en dat, onder die nieuwe bijdragen zich ook vier, elke van 100 p. st., van Z. M. ministers *Lansdowne*, *Melbourne*, *Russell* en *Palmerston* bevinden.

— Onder de nuttige gestichten, welke er binnen kort in deze hoofdstad opgerigt zijn of nog staan opgerigt te worden, moet ongetwijfeld ook het thans door den handelstand ontworpen plan ter daarstelling van een hospitaal voor de zeelieden, gerangschikt worden, in hetwelk een tweeduizendtal bejaarde, verminkte of verzwakte kapiteins, stuurlieden en matrozen van de Britsche koopvaardijschepen zullen kunnen toegelaten en verzorgd worden. Aan bewust plan ontbreekt slechts nog de goedkeuring en medewerking van het parlement, daar men berekent dat in de kosten van het onderhoud van dit liefdegesticht door eene bepaalde korting van hun loon, naar den rang der bedoelde zeelieden geëvenredigd, genoegzaam zal voorzien worden.

Ook te Edinburg is laatstleden Dingsdag, door onderscheiden Schotsche edellieden, aan de zich in die hoofdstad bevindende Poolsche uitgewekenen een luistervol maal, ten bewijze van derzelver hoogachting en toegenegenheid, gegeven, waaraan ook eenige voorname Polen, in Londen woonachtig, op speciale uitnoodiging, hebben deel genomen.

Het gevoelen van den *Times*, ter zake van de hangende verschillen tusschen Frankrijk en de republiek der Vereenigde-Staten, komt hoofdzakelijk hierop neder, dat die questie allerwaarschijnlijkst wel op het papier eindigen zal. Naar het oordeel van den *Times* had overigens Frankrijk alle onaangenaamheden in dezen kunnen voorkomen, indien het zich, even als vroeger het Britsche ministerie in eene dergelijke questie met de Vereenigde Staten, eenvoudig bepaald had met prompt te betalen wat het erkend had schuldig te zijn.

Volgens berigten van de Kaap de Goede Hoop, van den 4den October, is eindelijk tusschen den Britschen gouverneur dier kolonie en de Kaffer-opperhoofden een vredestraktaat gesloten, hetwelk, tot groot genoegen der kolonisten, het eindigen van alle vijandelijkheden op de oostelijke grenzen dier kolonie ten gevolge gehad heeft.

PARIJS, den 12den December.

Bij het hof der pairs wordt het proces tegen de April-beklaagden voortgezet.

— Men heeft berigten van het leger in Afrika, volgens welke hetzelve in de nabijheid der krijgsmagt van *Abd-el Kader* was aangekomen. De vijand had eenige vuren in de nabijheid van de Fransche legerplaats ontstoken; maar een treffen had er nog niet plaats gehad.

— Tijdingen van de Spaansche grenzen melden, dat de Carlisten met hun geschut St. Sebastiaan verlaten hebben. Zij hebben geen kans gezien, om met hunne aanvallen iets van belang tegen die stad uit te rigten. Zij zijn naar Tolosa teruggetrokken, slechts twee bataljons bij St. Sebastiaan achterlatende. Ongelukkiger wijze heeft hunne belegering toch eenige slagtoffers gekost, onder anderen is een Fransche zeekapitein door eene bom op straat gedood geworden.

— De prefekt van de l'Ain heeft bekend gemaakt, dat geene ingezetenen van het Zwitsersch kanton Bazel-landschap in Frankrijk zullen toegelaten worden of daar eenig bedrijf hoegenaamd zullen mogen uitoefenen.

's GRAVENHAGE, den 15den December.

De door Z. Ex. den Minister van Staat, belast met de directie der zaken van het departement der Hervormde Eeredienst, enz., aan de oprigters en deelgenooten van de zich afgescheiden hebbende gemeenten der gereformeerde kerk, gezondene missive, ten antwoord op een verzoek, tot bescherming derzelve, is van den navolgenden inhoud:

«Bij aanschrijving van den 10 December, no. 71, ontvangen hebbende Zr. M's. beschikking op de adressen van onderscheidene personen genomen, welke verklaren zich, op de daarbij aangegevene gronden, van de gevestigde hervormde kerk te hebben afgescheiden, en diensvolgens verzoeken 's konings goedkeuring, autorisatie en bescherming, ten einde in hunne eeredienst niet te worden belemmerd, maar in tegendeel in de vrije uitoefening van dezelve te worden gehandhaafd;

«Geeft, overeenkomstig gemelde koninklijke aanschrijving, bij deze, aan de adressanten te kennen:

«Dat Z. M. met het hoogste leedwezen vernomen heeft hun voornemen, om de gevestigde hervormde kerk te verlaten en afzonderlijke genootschappen te vormen, daar zoodanige scheuring van veruitziende gevolgen is, en aanleiding geeft tot onverdraagzaamheid, twisten en partijschappen, den nadeeligsten invloed uitoefenende op de rust der huisgezinnen en de opvoeding der kinderen; terwijl deze afscheiding voor hen zelven van zeer bedenkelijke gevolgen zoude wezen, daar zij er wel op bedacht moeten zijn, dat zij alsdan zelven geheel en al zouden moeten zorgen voor hunne kerken, voor hunne leeraars en voor het onderhoud hunner behoeftigen;

«Dat in allen gevalle de door hen ingediende verzoekschriften voor geene gunstige beschikking vatbaar zijn, maar, *zoo als zij zijn liggende*, moeten worden gewezen van de hand;

«Dat, indien zij onverhooptelijk mogten blijven volharden bij hun voornemen, om afzonderlijke godsdienstige genootschappen te vormen, de koning aan hen geene toelating en grondwettige bescherming kan verleenen, dan nadat het Z. M. zal zijn gebleken, dat de openbare orde of veiligheid daardoor niet gestoord kan worden; dat hoogstdezelve dus zal afwachten de nadere, daartoe in te dienen adressen, welke verzeld zullen moeten zijn van hunne reglementen en statuten, ten einde daarop finaal te beschikken; nadat een en ander in het belang eener goede policie zal zijn onderzocht, en daarin niets gevonden, dat de publieke orde en rust zoude kunnen storen, met de goede zeden strijden, of eenige inbreuk maken op de bezittingen, inkomsten, regten of titels van de gevestigde hervormde (gereformeerde) kerk of eenig ander, reeds in dit rijk *bestaande* kerkgenootschap, als welke Z. M., volgens de grondwet, verpligt is te beschermen.

«Dan dat inmiddels, zoolang zoodanige toelating door Z. M. niet zal zijn verleend, de adressanten geene aanspraak kunnen maken op de vrijheid van godsdienst-oefening en de bescherming, alléén aan de *bestaande* kerkgenootschappen bij de grondwet verzekerd, en dat, mitsdien voorloopig de door hen, zonder verkregene toelating feitelijk opgerigte gemeenten, als onwettig, niet kunnen worden geduld.»

— In de zitting der Tweede kamer van heden, zijn eenige petitien, nopens de indeeling des rijks in regterlijke arrondissementen en kantons, alsmede betrekkelijk de aanhangige wet tot bevordering der belangen van den landbouw, ingekomen, welke aan de commissie zijn verzonden. Aan de kamer is hulde gedaan van een werkje van den heer *Ackersdijk*, betrekkelijk den landbouw, hetwelk in de boekerij zal worden geplaatst; vervolgens beraadslaagd over zeven ontwerpen van wet, tot wijziging der laatste titels van het eerste en tweede boek des wetboeks van koophandel, betreffende *Bodemerij*, *Verzekeringen*, *Avarijen*, enz., welke, schier zonder eenige beraadslaging, de meeste met algemeene stemmen werden aangenomen en naar de Eerste kamer zullen worden verzonden. De zitting is daarna tot aanstaanden Donderdag ten half twee ure gescheiden, waarin de centrale afdeeling verslag zal doen, zoo wel op het ontwerp van wet, houdende wijzigingen in de wet op het personeel, als op de drie voordragten, tot wijziging van het derde boek des wetboeks van koophandel.

— Door dezen zijn van regeringswege aan de leden der tweede kamer van de Staten-Generaal toegezonden, de antwoorden op de door hen gemaakte bedenkingen op het ontwerp van wet, ter bevordering der belangen van den landbouw. In hetzelve wordt gezegd, dat het doel der regering kennelijk en vast staat, om den landbouw krachtdadig en duurzaam te beschermen; dat alle bedenkingen, ontleend uit de vrees, dat men met de eene hand zou afbreken hetwelk met de andere was opgebouwd, voor dit doel moeten wegvallen; dat daarenboven de voorschriften der grondwet ten deze de regten en pligten bepalen, en eenen waarborg geven tegen alle aanleiding tot bezorgdheid; dat, na de door de kamer, in April jl., erkende noodzakelijkheid van eenigen maatregel tot bescherming van den landbouw, de graanprijzen, wel verre van verbeterd, integendeel nog vrij aanzienlijk terug gevallen zijn; dat het waar is, dat de meer voordeelige prijzen van andere veldvruchten den landbouw eenige vergoeding hebben kunnen geven en voor verder verval behoeden; dat die omstandigheid inderdaad, meer als toevallig, als tijdelijk, dan wel als blijvend moet beschouwd worden; dat — volgens de ingewonnen berigten, het winterzaad, thans te velde, in vele streken mislukt is, zoodat waarschijnlijk de landbouwer dikwijls dien steun zal missen; dat wanneer men nog daarbij in aanmerking neemt, dat, hetgeen niet dan slechts zeer zeldzaam het geval is, het Russische rijk, in plaats van alleraanzienlijkste hoeveelheden graan uit te voeren, in tegendeel granen ingevoerd heeft; dat, ondanks die zeldzame omstandigheid, de graanprijzen geene verhooging, maar nog meerdere verlaging, hebben ondergaan; dat men dus mag vragen: welk dan het lot van onzen landbouw kon wezen, wanneer, eenmaal die buitengewone omstandigheden ophoudende, dezelve zonder bescherming gelaten werd; dat men bezwaarlijk een bewijs wegens het doeltreffende der voorgestelde wet vooraf kan leveren; dat men alleen bij vergelijking en bij afleiding redeneren kan; dat men als zoodanig met vrucht kan verwijzen naar de prijzen in verschillende rijken, waar soortgelijke stelsels van bescherming bestaan; dat, terwijl de gemiddelde prijs hier te lande, op 1 Julij jl., op niet hooger dan op ƒ 5,26 per mud tarwe kan aangeslagen worden, dezelve op dat tijdstip in Engeland heeft bedragen, ƒ 8,07, in Frankrijk, ƒ 7,15 en in Belgie ƒ 7,0; dat men aannemen kan, dat deze verhouding op 1 October jl. was als volgt: in Nederland ƒ 5 per mud, in Engeland ƒ 7,60, Frankrijk ƒ 6,50 en Belgie ƒ 7,00; dat hoezeer, dien overeenkomstig, oogst, in Engeland en Frankrijk de prijzen aldaar lager zijn dan zulks sints vele jaren het geval was, dezelve toch altijd nog veel hooger zijn dan in Nederland; dat zij zulks even als in Belgie zijn, ten gevolge der aldaar bestaande beschermende regten; dat, zonder deze, de handel de prijzen in alle zeehavens bijna gelijk houdt; dat het de bedoeling der voordragt enkel is, om bescherming bij al te laag geoordeelden prijsstand te verleenen, en dus geenszins om door de heffing van een verhoogd vast regt eene doorgaande belasting op het verbruik van vreemd graan te leggen. De Regering geeft verder te kennen, dat zij geenszins met voordragt van het ontwerp het regtstreeks belang van den handel beöogd heeft, maar wel dat des landbouws; dat zij echter meent daarbij ook de belangen des handels genoegzaam in het oog te hebben gehouden; dat zij betwijfelt, of het grootste gedeelte des handels vóór dan wel tegen het voorstel van wet gestemd is; dat zij evenzeer betwijfelt, of de handelaren, die zich voor het beginsel der wet hebben geuit, daartoe alleen door eigenbelang zouden bewogen zijn; en dat zij die vooronderstelling te minder kan aannemen, omdat, volgens bekomen inlichtingen, er onder die handelaren getroffen worden, die op het oogenblik, waarop het besluit van 29 September genomen werd, geene bezitters van buitenlandsch graan waren; dat, indien men door graanhandel den handel tot weder-uitvoer van vreemde granen verstaat, het dan ontegenzeggelijk schijnt, dat hier geene belemmering, veel min vernietiging denkbaar [illegible] die tak van handel gezegd kan worden [illegible]; en [illegible] dat het beste middel tot wederopbeuring gelegen is in het lageren van groote hoeveelheden, welke bij uitvoer geheel vrij van regten gesteld zijn.

Ten aanzien van de geuite vrees, wegens het nemen van represaille-maatregelen door andere regeringen, zegt het gouvernement, dat wanneer men zich met de handelstelsels van die volkeren, waarmede Nederland in de meeste handelsbetrekkingen staat, van nabij bekend maakt, men dan zal bevinden, dat daar bijna alle bewerkte artikelen of goederen, die in concurrentie met eigen producten zijn, schier overal door hooge regten uitgesloten zijn, en de koloniale waren door niet minder hooge verbruiks regten getroffen worden, er weinig gelegenheid meer overblijft, om de onze op nieuw te treffen; dat overigens men zich niet voorstellen kan, dat de ontworpene wet eenige regtmatige aanleiding tot beperkende maatregelen van de zijde van vreemde mogendheden kan

[illegible], dat doch bij die wet een onderwerp van zuiver binnenlandsch belang geregeld wordt, en zoo er [illegible] verminderde aanvoer van vreemd graan het gevolg van mogt zijn, dan is die maatregel in allen gevalle algemeen, doch geenszins tegen eenigen vreemden staat in het bijzonder gerigt; dat in zoodanig geval, overeenkomstig het algemeene volken-regt, ook geene mogendheid in haar goed regt is, wanneer zij zoodanigen maatregel als eene *bijzondere*, haar aangedane benadeeling beschouwt, al ware het dat inderdaad de nadeeligste gevolgen den een meer den ander minder mogten treffen; dat de verhooging van regten in 1825 dan ook geene moeijelijkheden heeft ten gevolge gehad, even min als de invoering eener graanwet in Engeland, Frankrijk, en Belgie, en of men dan zou kunnen vreezen dat eenige mogendheid bij Oud-Nederland een regt zou beklagen, of belemmeren, hetwelk zij aan de afgevallene provincien des rijks noch betwist, noch belemmerd hebben.

AMSTERDAM, den 15den December.

Beurs van den 15den December.

De berigten uit Spanje blijven over het algemeen gunstig; wel sprak men van de vermeestering van St. Sebastian door de carlisten; doch wordt daaraan geen geloof gehecht; daarentegen wint het ministerie *Mendizabal* meer en meer aan kracht en de werving voor het leger der Koningin heeft goed gevolg; echter was in de Spaansche schuldbrieven geene verandering te bespeuren: ook over het algemeen was heden de beurs stil zonder handel

Blijvende prijzen ten 4½ uur.

Holland. 2½ pCt. 55 7/16; 5 pCt. 101⅝; kansbiljetten 24¾ à 5/16; oud sijn dikdat 94⅛; dito nieuw 78¼ à ⅛; aandeelen handelmaatschappij 123.

Spanje. Ardoins, kleine stukken 47⅝ à ⅝; groote 47 à ¼; Fransche uitgestelde 17⅝ à ¾; passive 13⅝ à ⅝: alleen in Ardoins was de omzet eenigzins levendig.

Rusland. Oude Russen 104¼; roebels 67⅝ à 11/16; Russen van 1831 en 1833 95⅜ - 96.

Oostenrijk. 5 pCt. metalliek 98⅜; 4 pCt. Weener bank bij *Goll* 92½; nieuwe Weener aandeelen *f* 707 gedaan.

Mengelwerk.

De Graanwet.

Onder de vele berekeningen en gronden, die de tegenstanders der voorgestelde graanwet, ter verwerping daarvan, aanvoeren, behoort ook de stelling, dat de landbouw geenen onderstand behoeft. — Hoe onberedeneerd en onwaar deze stelling ook zij, en aan iederen onbevooroordeelden en zaakkundigen landbouwer ook moet voorkomen: heeft men echter in het Bijvoegsel van het nieuwe Amsterdamsche Handelsblad, van den 3. December 1835, onder Letter F. P. gepoogd, dit voorwendsel mathematisch te staven, door te willen bewijzen, dat de morgen bouwland à *f* 700, bij den tegenwoordigen stand der graanprijzen, nog ruim 5¼ pCt zoude opleveren. Ware deze berekening juist, dan was ook de stelling, dat de landbouw geenen onderstand behoeft, gegrond en waar.

Maar, gebrek aan landbouwkundige kennis, partijdigheid en vooroordeel tegen eene in te voeren wet, die de landbouwende provincien voor eenen volslagen ondergang zal beveiligen, zijn veelal oorzaak van dergelijke wanstellingen, en kenmerken ook de in het genoemde blad voorkomende redenering. Tot staving van mijn gezegde, zal ik slechts aanvoeren, dat de schrijver van het bovengenoemde stuk de huur van eenen morgen lands, om met aardappelen te bepoten, in het tweede jaar na de bemesting bepaalt op *f* 135, het derde jaar op *f* 120: en uit deze bepaling alleen zal aan iederen onpartijdigen en met het wezen des landbouws bekenden Nederlander al dadelijk blijken, dat óf gebrek aan juiste inlichting omtrent de huurwaarde van aardappelen-land, de oorzaak dezer misrekening is, óf dat men zelfs niet schroomt eene moedwillige onwaarheid te bezigen, om in de oogen van met den landbouw minder bekende personen, aan een opgezocht voorwendsel, aan eene wanstelling, een schijnbewijs te geven.

Moge dan al eens hier of daar, uit hoofde van bijzondere en toevallige omstandigheden, de morgen aardappelen-land de buitengewone huur van *f* 135 's jaars hebben opgebragt, zoo geeft dit evenwel niet het minste regt, om deze opbrengst als maatstaf daarteestellen, waarnaar men de huurwaarde onzer landerijen over het algemeen zoude mogen bepalen.

Ieder grondeigenaar in de provincie *Gelderland* zal nooit meer dan ten allerhoogste op een derde der in dit stuk bepaalde som aanspraak maken, maar dikwijls zich met wel minder te vrede stellen; maar, wanneer de landbouwer het grootste gedeelte zijner landerijen jaarlijks voor aardappelen-teelt verhuurt, dan valt noodzakelijk in korte jaren zijn geheele bedrijf in duigen; want, hoe zal hij in staat zijn, zijnen akker te bemesten, wanneer hij niet dan zeer weinig stroo verkrijgt? Hoe [illegible] zijne gronden ten bezaaijing met garst, rogge of tarwe in de vaag brengen en houden? en wat zal dan weldra van den prijs der aardappelen worden? Zeker, wanneer men op deze wijze zijne akkers behandelt, zal men in korte jaren niet dan zeer weinig en slecht koorn kunnen verbouwen, en waarmede moet dan de landman, wiens lot weldra armoede zijn zal, bij den voortdurend lagen stand der graanprijzen, in de steeds klimmende behoefte van zijn gezin voorzien?

Bij eene onpartijdige berekening zal aan iederen zaakkundigen beschouwer blijken, dat men bij den tegenwoordigen stand der graanprijzen met moeite slechts 2 pCt. kan maken, (de morgen lands berekend à *f* 300) gelijk blijkt uit de volgende opgaaf:

Uitgaven van zes achtereenvolgende jaren, te beginnen met zomervaag.

Het eerste jaar vijfmaal bouwen, telken maal *f* 6.		*f* 30.00.
Vijf maal eggen.		- 15.00.
Vijftig vrachten mest à *f* 1,25.		- 62.50.
Karren en graven.		- 7.00.
1½ Mud garst voor zaaikoorn à *f* 3.60.		- 5.40.
		f 119.90.
Het 2de jaar éens bouwen.	*f* 6.00.	
Idem eggen.	- 3.00.	
1½ Mud tarwe à *f* 6.	- 9.00.	
		f 18.00.
Het 3de jaar klaver of aardappelen.		
Klaverzaad en ondermaken.		*f* 6.00.
Het 4de jaar éens bouwen.	*f* 6.00.	
Idem eggen.	- 3.00.	
1½ Mud tarwe.	- 9.00.	
		f 18.00.
Het 5de jaar 3 maal bouwen.	- 18.00.	
3 Maal eggen.	- 9.00.	
2 Mud haver voor zaaikoorn.	- 4.00.	
		f 31.00.
		f 192.90.
Gezamenlijke lasten voor 6 jaren à *f* 7 per jaar.		- 42.00.
Totaal der uitgaven		*f* 234.90.

Opbrengst.

1ste Jaar na de zomervaag, 25 mud garst à *f* 3.60	*f* 90.00.
2de Jaar 12 mud tarwe à *f* 5.	- 60.00.
3de Jaar klaver of aardappelen.	- 40.00.
4de Jaar 12 mud tarwe à *f* 5.	- 60.00.
5de Jaar 22 mud haver à *f* 2.	- 44.00.
Totaal der inkomst	*f* 294.00.
Uitgaven.	- 234.90.
Bedrag der opbrengst, gedurende 6 jaren.	*f* 59.10.

En wanneer dan de landman, die, bij al zijn zwoegen en zorgen, met moeite slechts 2 pCt. van zijne bezittingen kan maken, welke kleine intrest door misgewassen, stortregens, buitengewone droogte enz., nog al onbeduidender, ja tot niets wordt gereduceerd, hoort beweren, dat de landbouw geen onderstand behoeft, is het even, als of men hem tergend toeroept, — de landbouwers zijn nuttelooze wezens voor den staat; hun bedrijf strijdt tegen ons belang, — zij moeten verdelgd worden."

B. den 9. December 1835.

W.

Iets, het onderwijs in Frankrijk betreffende.

Vroeger heeft dit dagblad wel eens het een en ander, aangaande den staat van het onderwijs in het naburige *Frankrijk*, medegedeeld, en doen zien, dat het eene onloochenbare daadzaak is, dat te dien opzigte de zorgdragende belangstelling van het ministerie allen lof verdient; dat, meer bepaaldelijk, de minister van het openbaar onderwijs de bewijzen oplevert, dat de wel ingerigte opvoeding der jeugd hem zeer ter harte gaat, en dat hij spoort en den goeden wil en tegelijk de gevorderde talenten te bezitten, om aan het aan zijne zorg meer bijzonder toevertrouwde opkomende geslacht, die geestbeschaving en die zedelijke en godsdienstige opvoeding te doen genieten, welke het, als de hoop van het van al het oude zich losgescheurd hebbende vaderland gunstig zoude kunnen doen onderscheiden van vroegere geslachten. De heer GUIZOT heeft door zijne achtervolgende instructien, zoo wel rakende de lagere en normaal-scholen, als in die voor de schoolopzieners, ter verzekering eener geregelde in werking-brenging der in den jare 1833 (28 Junij) aangenomen wet op het onderwijs, ten duidelijkste zijne denkwijze aan den dag gelegd over de noodzakelijkheid van een verbeterd openbaar onderwijs, maar tegelijk dan ook niet onkend, dat er dringende behoefte bestond, om met alle ernst zich de ontwikkeling der jeugd nu vooral aan te trekken.

Men zal zich wel herinneren, dat, ter gelegenheid van den beruchten Julij-aanslag, het Fransche ministerie niet alleen de beschuldiging niet heeft kunnen ontduiken van zich blootgesteld in de armen der R. C. geestelijkheid geworpen te hebben; maar zelfs, dat het den minister [illegible] zeer kwalijk is afgenomen geworden, dat [illegible] ter eere der gesneuvelden gehouden, zich niet had ontzien om zijne knieën te buigen. — Geen heerlijker antwoord op die ongerijmde aanklagt kon er gegeven worden door dien kundigen staatsman (die wel gedeeltelijk zijne verheffing te danken heeft aan de tegenwoordige orde van zaken in *Frankrijk*, maar wiens verdiensten nogtans op hoogen prijs moeten gesteld worden onder het bestuur der restauratie) dan door zijnen onlangs (15 November jl.) bekend geworden openen brief aan de bestuurders der hooge scholen des rijks (*circulaire aux recteurs des académies du royaume*). Die brief, welks inhoud ons bestek niet toelaat hier in zijn geheel mede te deelen, [illegible] met alle regt de algemeene goedkeuring weggedragen, en de [illegible] der buitenlanders, ook der Engelschen, over de instellingen van [illegible] onderwijs in *Frankrijk*, verdienen [illegible] [illegible] er op dat punt van nationale opvoeding [illegible] te [illegible], namelijk het lager en middelbaar [illegible].

Kortelijk wordt hier [illegible] een en ander [illegible] van het [illegible] bijgebragt. « [illegible] artikel een) de wet van 28 Junij 1833 verklaart, dat het « lager onderwijs noodzakelijk in [illegible] zedelijk en godsdienstig onderrigt » en (in artikel twee) « de begeerte der vaders zal altijd geraadpleegd en gevolgd worden voor

« zoowel aangaat het deelnemen hunner kinderen aan het godsdienstig onderwijs," heeft zij, voor alle kinderen en in alle scholen, eensdeels de wezenlijkheid van het godsdienstig onderrigt, en andersdeels derzelver vrijheid willen verzekerd zien. Doch, wanneer er zake is van godsdienstige denkwijzen, welke tot de minderheid in het land behooren, dan wordt het moeijelijker, om aan de dubbele bedoeling der wet een gepast gevolg te geven, en aan de kinderen der huisgezinnen, welke soortgelijke denkwijze aankleven, te waarborgen zoowel het godsdienstig onderwijs, dat zij behoeven, als de vrijheid te dien opzigte, waarop zij regt hebben. Bijzondere maatregelen en een bestendig toezigt worden er gevorderd om dat doel te bereiken. En na dien aanhef verklaart de minister, dat het de wil der wet is, dat in alle scholen van lager onderwijs, welke kweekelingen tellen van verschillende godsdienstige gezindheden, deze allen gelijkelijk bescherming genieten voor hunne godsdienstige begrippen; en vaart dus voort: « Men heeft wel eens gemeend, dat het voldoende was, om, in stede van de aan eene godsdienst eigendommelijke leerbegrippen, zoodanige onderrigtingen te geven, welke voegzaam op alle godsdienstige vereenigen van toepassing waren; dit heeft het charter niet gewild: men moet het doel bereiken, en het niet trachten te ontduiken door min aan te prijzen voorschriften. De rectoren zullen dus hebben zorg te dragen, dat in alle lagere scholen, alwaar zich kinderen bevinden (hoe gering ook in getal), welke tot eene godsdienstige gezindte behooren, verschillend van die der onderwijzers en van het meerderheid der leerlingen, 1°. dat zij in geenen deele zullen gedwongen worden (*contraints*), om deel te nemen aan het godsdienstig onderrigt noch aan de godsdienst-oefeningen der meerderheid; 2°. dat de ouders der kinderen altijd zullen worden toegelaten en uitgenoodigd, om aan dezelven het behoorlijk godsdienstig onderrigt te doen geven, hetzij door eenen leeraar hunner geloofsbelijdenis of door een ander daartoe behoorlijk aangeduid persoon; en 3°., dat op de in overeenstemming met het bestuur van toevoorzigt en den leeraar vastgestelde uren, die kinderen uit de school zullen worden gebragt ter plaatse, waar het godsdienstig onderrigt, waarin zij zijn opgekweekt, hun zal worden toegedeeld.

Hetzelfde verlangt ook de minister, dat plaats zal grijpen op de normaalscholen, als zijnde de kweekscholen voor onderwijzers; en er zal zorg gedragen worden, dat de boekerijen dier scholen ook daarnaar zijn ingerigt. Het sprak van zelve, dat ook op de koninklijke, of algemeene collegiën dergelijke maatregelen hunne toepassing behoorden te vinden; en na dit punt eenigzins meer uiteen gezet hebben, besluit de minister van het openbaar onderwijs aldus zijnen openen brief: « Ik ben geenszins onbewust, mijnheer de rector! dat, ten gevolge van vooringenomenheid, die lange op wigtige beweegredenen berustede, het godsdienstig onderrigt, zelfs voor brave burgers, nog een voorwerp van zeker mistrouwen is; maar dat mistrouwen zal van dag tot dag meer verdwijnen, dank zij der krachtige en waarachtige instellingen, welke een welmeenend handelend bestuur voorstaat. Even als de godsdienst zelve, kan het godsdienstig onderrigt voortaan geene andere bedoeling noch uitwerking hebben, dan in alle klassen der maatschappij meer en meer te doen wortelen die behoefte naar orde, die betamelijke neigingen, die gewoonte aan zedelijke achting en inwendigen vrede, welke de beste waarborgen zijn voor de algemeene maatschappelijke rust en de persoonlijke waardigheid. Het is dus pligt, het godsdienstig onderwijs op dien voet in te rigten en toe te passen."

Het is aan geenen betamelijken twijfel onderhevig, of *Frankrijk* zal gezegende vruchten kunnen plukken van een alzoo in werking gebragt stelsel van verlicht zedelijk en godsdienstig onderrigt, indien aan de maatregelen die bestendigheid in de uitvoering moge ten deel vallen, welke de edele denkwijze, waaraan die maatregelen het aanzijn schuldig zijn, daaraan heeft toegedacht, en die wij, in het belang der menschheid, als een geschikt middel ter uitdooving van den partijgeest in *Frankrijk*, van harte daaraan toewenschen. A. A.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 15 Dec. 0 El 8 Palm 7 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 9 D.
Den 16 Dec. 0 El 7 Palm 7 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 10 D.

VERKOOPING,

bij Geregtelijke Uitwinning, ter Rolle van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting hebbende te Zutphen:

1°. Van een HUIS, annexe SCHUUR en PUT, benevens het ERF, als ook een TUIN van *vijf Roeden tachtig Ellen*, bij en aan elkaar gelegen, in het Dorp *Sillevolde*, op den perceelsgewijze kadastralen legger van de gemeente *Wisch*, bekend onder No. 556 en 557 van Sectie E, belend ten Noorden aan Grond van *G. TYSSEN*, ten Zuiden aan die van de Hervormde Gemeente van *Sillevolde* ten Oosten aan Grond van *J. NIJENHUIS* en ten Westen aan eenen Weg naar de Pastorie.

2°. Van een stuk BOUWLAND in het Roomberg- of Sillevoldsche Veld, gebouwd wordende in twee dreven, op gemelden kadastralen legger bekend onder No. 339 van Sectie E, groot omstreeks *vijf en dertig Roeden vier negentig Ellen*, belend ten Noorden aan eenen weg, ten Zuiden aan Grond van *J. NIJENHUIS*, ten Oosten aan land van de Kerk van *Sillevolde* en dat van *WILLEM PIERIK*, en ten Westen aan den Gemeenen Weg.

Een en ander bezwaard met geregtelijk beslag ten laste van de Eigenaren en Bruikers *JAN WOOTERS*, Mr. Schoenmaker, wonende te *Sillevolde*, en zijne Huisvrouw *G. PHILASENT*, bij proces-verbaal, gemaakt ten verzoeke van Jufvrouw *ANNA HUBERTA GEERTRUID VAN HAMEL*, Rentenierster, wonende te *Zutphen*, door den Deurwaarder *G. ERKELENS BRINK VAN DICK*, op den 12den October 1835, en geregistreerd aldaar daags daaraanvolgende.

Dit proces-verbaal is vervolgens overgeschreven: eerstelijk ten Kantore van Hijpotheken te *Zutphen*, op den 16den van evengemelde maand en ter griffie van de Regtbank van Eersten Aanleg aldaar op den 22sten daarna; kopie van hetzelve stuk is ter hand gekomen zoo aan den Heer *MACKAY*, Burgemeester van de Gemeente *Wisch*, waaronder het gearresteerde is gelegen, als aan den Heer *VAN WOELDEREN*, als waarnemende den post van Griffier van het Vredegeregt des Kantons *Terborg*.

De onderhavige uitwinning wordt van wege de executante, vervolgd door den Procureur *JACOBUS VAN DYK*, woonachtig te *Zutphen*, als zoodanig postuleerende bij opgemelde Regtbank.

De eerste lezing der memorie van lasten van den verkoop zal ter Rolle van dezelve Regtbank plaats hebben op Dingsdag den 12den January 1836, des morgens om tien uren.

In fidem,
J. VAN DYK,
Procureur.

† § † Men verlangt te *Rekkbergen* eene VROEDVROUW, tegen een vast jaarlijksch Tractement van ƒ 80.00, en vooruitzigt van eenige tijdelijk verhooging; zich zoo spoedig mogelijk, en uiterlijk binnen 14 dagen, desweges, met overlegging van de noodige bewijzen van kunde, bekwaamheid en goed gedrag, te adresseren aan de Burgemeester der Gemeente [illegible] te *Apeldoorn*.

Apeldoorn, den 15den December 1835.

*** Bij L. SCHIERBEEK, te *Leeuwarden*, is gedrukt en alom te bekomen:

FRIESCHE VOLKS-ALMANAK,

VOOR HET JAAR 1836, MET TWEE PLAATJES EN EEN MUZIJKSTUKJE.

Dit Jaarboekje bevat, behalve den gewonen Kalender, tevens eene opgave der Kermissen, en der middelen van Vervoer in de Provincie *Friesland*, enz. enz. voorts het volgende Mengelwerk: *Inleiding. Friesch Volkslied. Friesche Geschiedenis:* BAUCK HEMMEMA. *De Verrassing of de Beloning der Trouw.* EELCO LIAUCKAMA, legende. JONCKER ROORDA, romance (Friesche Tongval). *Friesche Dichters.* WILLEM VAN HAREN, met Portret. *Merkwaardige Gezegden van beroemde Friezen. Friesche Spreekwoorden en andere Bijdragen, in proza en poëzij, waaronder twee onuitgegevene Gedichten van den grooten* BORGER. De prijs is 75 Cent.

Tevens is van de pers gekomen en verzonden:

HISTORIE VAN DEN GRAAF VON LAUINGEN EN DEN JOODSCHEN WANDELAAR. De prijs is 60 Centen.

*** Bij *J. G. MENGEL*, te *Arnhem*, is gedrukt en alom verzonden:

I. ARNHEMSCHE ALMANAK *tot Nut en Vermaak voor* 1836, 1ste jaargang. De voornaamste inhoud aan den [illegible] Kalender, Mengelwerk in poëzij en proza; Anekdoten; voorbeelden van Schijndood; het blusschen van Brand; Huismiddelen, zoo voor de gezondheid, als in andere voorkomende gevallen; middel tegen Verkondheid; Rhumatieke kwalen, als ook tegen de meeste soorten van Hoofdpijn en zwakke Oogen; bereiding van welriekende Zeepballen, als ook verscheidene Tincturen; de Wijze op zijn Engelsch te teekenen; Italiaansche en andere soorten van Handschoenen te wasschen; Zeep tot wasschen van Zijden stoffen; Doeken, Zijde en Lint tot allerhande kleuren te verwen en de glans weder te geven; Polijst-was te maken; Goud, Zilver en Edelgesteenten schoon te maken enz.

II. Staande KANTOOR ALMANAK, voor 1836, welke ook tot kamersieraad kan dienen, prijs 40 Cent.

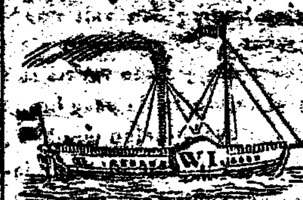
III. Kleine BRIEVENTAS-ALMANAK, bijzonder geschikt voor reizenden, prijs 20 Cent.

Voor Jagt-Liefhebbers:

IV. *C. F. G. THON*, *volledige Jagers School, of ontwikkeling van de geheele wetenschap der Jagt;* met 7 platen, in karton, prijs ƒ 4.20; op velin papier ƒ 4.80.

V. *De kunst, om op de Jagt goed te schieten*, mitsgaders aanwijzingen omtrent de behandeling van het Jagtgeweer en wat daartoe behoort; met een *aanhangsel*, de kunst om het wild uit de verte in de nabijheid te lokken, in karton, prijs 90 cents.

De gunstige beoordeeling en het ruim debiet van het in den verleden jare bij bovengenoemden uitgegeven werkje over de Jagt en de Opvoeding en afrigting van Jagthonden hebben den uitgever dezer beide nieuwe werkjes tot derzelver uitgave te meer aangespoord.

STOOMBOOT *WILLEM DE EERSTE*, *Varende in het Beurt-Veer tusschen* Nijmegen en Rotterdam, *vice versa.*

Het geëerd Publiek wordt bekend gemaakt, dat de gewone dienst van genoemde Stoomboot, voor dit jaar, zal eindigen met Vrijdag den 25sten December.

Zullende de wederopening der vaart in tijds, door middel der Nieuwspapieren, bekend gemaakt worden.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.